

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 10.5.2019
C(2019) 3361 final

V uverejnenom znení tohto rozhodnutia boli niektoré informácie vypustené v súlade s článkami 30 a 31 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktoré sa týkajú nezverejňovania informácií, na ktoré sa vzťahuje služobné tajomstvo. Vypustené informácie sú označené takto [...]	VERZIA NA UVEREJNENIE Tento dokument je interným dokumentom Komisie a slúži výlučne na informačné účely.
--	--

Vec: **Štátna pomoc SA.52687 – Slovensko**
 Výroba elektriny na Slovensku z domáceho uhlia

Vážený pán minister,

1. POSTUP

1. Dňa 13. decembra 2018 Slovenská republika oznámila opatrenie štátnej pomoci na poskytnutie náhrady vlastníkovi Elektrárne Nováky, Slovenským elektrárňam, a.s. (ďalej len „SE“) za plnenie záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme s cieľom zaistiť nepretržitú výrobu elektriny v systémovej uzle Bystričany.
2. Komisia požiadala 11. februára 2019 o dodatočné informácie. Slovenské orgány odpovedali 7. marca 2019.

Miroslav LAJČÁK
minister zahraničných vecí
Ministerstvo zahraničných vecí
Hlboká cesta 2
SK-833 36 Bratislava
SLOVENSKÁ REPUBLIKA

2. OPIS

2.1. Cieľ opatrenia a príjemca

3. SE vlastní a prevádzkujú tepelnú elektrárňu Nováky, ktorá sa nachádza v Zemianskych Kostolnoch v Slovenskej republike. Slovenské orgány vysvetlili, že elektrárňu SE Nováky má zásadný význam pre zaistenie bezpečnosti dodávok v konkrétnej oblasti (tzv. systémový uzol Bystričany). Elektrárňu Nováky využíva ako palivo lignit (hnedé uhlie), ktorý sa ťaží na Slovensku, najmä v baniach v jej blízkosti.
4. Táto elektrárňu bola uvedená do prevádzky v roku 1953, jej celkový inštalovaný výkon je v súčasnosti 266 MW (pozostáva z dvoch hlavných blokov). Elektrárňu Nováky pozostáva z týchto výrobných zariadení:
 - a) Elektrárňu Nováky A je tepelné zariadenie pozostávajúce z fluidného kotla a protitlakovej a kondenzačnej turbíny s celkovým inštalovaným elektrickým výkonom 46 MW, ktorej maximálny výkon na výrobu elektrickej energie je 16 MW.
 - b) Elektrárňu Nováky B sa skladá zo štyroch blokov. Bloky 1 a 2 Elektrárne Nováky B majú inštalovaný výkon 110 MW na blok. Tieto dva bloky majú dostupný čistý výkon 180 MW. Bloky 3 a 4 Elektrárne Nováky B s maximálnym dosiahnuteľným výkonom každého bloku 95 MW boli vyradené z prevádzky 31. decembra 2015.
5. Elektrárňu Nováky okrem výroby a dodávky elektriny zabezpečuje dodávku horúcej vody na vykurovanie okolitých obcí, ako aj priemyselných a iných organizácií, a pary na dodávku tepla okolitým priemyselným podnikom.
6. Slovenské orgány vysvetlili, že Elektrárňu Nováky bola navrhnutá tak, aby z hospodárskeho a technického hľadiska využívala lignit, ktorý v jej blízkosti ťažia Hornonitrianske bane Prievidza (ďalej len „HBP“). Para z hnedého uhlia vyťaženeho HBP má nižšiu výhrevnosť (medzi [...] GJ/t a [...] GJ/t) a špecifické parametre kvality. Slovensko uviedlo, že vzhľadom na nízku výhrevnosť sa s takýmto uhlím na svetových trhoch neobchoduje, ale aj naďalej zostáva výrobkom, ktorý sa spotrebúva na miestnej úrovni, a dodalo, že najbližší zahraničný dodávateľ uhlia tejto kvality sa nachádza v Českej republike, konkrétne v Sokolove a v oblasti Mosteckej uhoľnej panvy, čo je približne 600 km od miesta spotreby Elektrárne Nováky. Preto by podľa slovenských orgánov boli náklady na prepravu tohto uhlia príliš vysoké ([...] EUR na GJ) na to, aby títo výrobcovia uhlia mohli ponúknuť SE konkurenčnú cenu. Okrem toho by náklady na úpravu elektrárne, ktorej cieľom by bolo umožniť používanie akéhokoľvek iného paliva, zodpovedali nákladom na výstavbu novej elektrárne. Z tohto dôvodu musia SE na výrobu elektriny kupovať domáce uhlie z HBP, ktoré sú na Slovensku jediným dodávateľom.
7. Okrem toho sa slovenské orgány v rámci stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky s názvom Zelenšie Slovensko (ktorá uznáva negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia a verejné zdravie) zaviazali znížiť výrobu elektriny z uhlia a postupne ukončiť výrobu elektriny a tepla z domáceho uhlia. V tejto súvislosti majú takisto v úmysle v plnej miere využiť mechanizmy EÚ, aby podporili spravodlivú transformáciu. Slovenské orgány okrem toho vo svojom

návrhu národného energetického a klimatického plánu uvádzajú, že sa zruší podpora výroby elektriny z uhlia a lignitu¹.

2.1.1. Opis uzla, na ktorý sa opatrenie vzťahuje

8. Systémový uzol Bystričany je v súčasnosti v rámci slovenskej sústavy izolovanou oblasťou s napätím (220 kV), ktoré predstavuje zhruba polovicu napätia okolitých oblastí (400 kV). Na úrovni distribučnej sústavy sa skladá z dvoch uzlových oblastí („Bystričany – Bošáca“ a „Bystričany – Horná Ždaňa“).
9. Jediným výrobcom, ktorý sa nachádza v tejto uzlovej oblasti, je Elektráreň Nováky a päť vodných elektrární s veľmi malým objemom, ktorých výrobné kapacity vo veľkej miere závisia od vodných tokov a rôznych ročných období. Hoci je uzol Bystričany napojený na vysokonapäťové časti sústavy prostredníctvom troch transformačných staníc (Bošáca, Bystričany, Horná Ždaňa), transformačný výkon týchto transformačných staníc, ktoré sa môžu využiť na dodávku do uzla Bystričany, je v prípade jednotlivých transformačných staníc obmedzený na 225 MW, 360 MW a 540 MW (pozri tabuľku 1). Oblasť sa preto môže zásobovať z „externých“ zdrojov z týchto troch transformačných staníc, ktorých celkový transformačný výkon predstavuje spolu 1 125 MW.

Tabuľka 1

Transformačná stanica	Transformačná kapacita (MW)	Nameraný priemerný tok elektriny (MWh)	Voľná priemerná kapacita (MW)
<i>Bošáca</i>	225	68,6	156,4
<i>Bystričany</i>	360	49,3	310,7
<i>Horná Ždaňa</i>	540	306,2	233,8

Zdroj: slovenské orgány

10. Pokiaľ ide o spotrebu uzlovej oblasti, v priebehu roka kolíše v závislosti od ročného obdobia a požadovaného zaťaženia v príslušnej hodine. V čase špičkového zaťaženia (najmä v zimných mesiacoch) dosahuje až 780 MW/h. Slovensko poznamenáva, že v prípade tohto uzla je veľmi dôležité, že tento dopyt po energii možno uspokojiť spoľahlivým a bezpečným spôsobom, okrem iného z toho dôvodu, že sa v tejto oblasti nachádzajú dôležité priemyselné zariadenia, ktoré sú citlivé na dodávku elektriny a jej čo i len niekoľkohodinové výpadky.
11. V absolútnom vyjadrení by bol výkon príslušných transformačných staníc dostatočný na pokrytie potrieb v čase špičky za predpokladu, že k dispozícii je celá takáto infraštruktúra. S cieľom zabezpečiť spoľahlivosť sústavy a primeranú výrobnú kapacitu za každých okolností sa však v rámci obozretného riadenia od prevádzkovateľov elektrizačnej sústavy vyžaduje, aby dodržiavali politiku pre

¹ Pozri najmä oddiel 1.2 Prehľad súčasnej politickej situácie (medziodvetvové politiky a opatrenia v oblasti klímy – d) zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny) návrhu národného energetického a klimatického plánu.

prípady nepredvídaných udalostí, ktorá zohľadňuje bezpečnostné kritérium „N-1“². Jednoducho povedané to znamená, že v prípade straty jedného z najväčších zdrojov energie z dôvodu núteného výpadku, poškodenia alebo údržby by bol systém schopný bezpodmienečne uspokojiť všetok dopyt.

12. Pokiaľ ide o systémový uzol Bystričany, v prípade, že transformačná stanica s najvyšším výkonom (t. j. Horná Ždaňa) nie je k dispozícii, nevyužitý výkon zostávajúcich transformačných staníc Bystričany a Bošáca by nepostačoval na pokrytie dodatočného odberu v čase špičky, keďže ich celkový výkon by predstavoval len 585 MW, zatiaľ čo dopyt v uzlovej oblasti Bystričany v špičke by mohol dosiahnuť až 780 MW. Preto bez elektriny vyrobenej počas prevádzky v Elektrárni Nováky (196 MW) by sa dopyt v uzlovej oblasti v takomto prípade nedal uspokojiť, t. j. neexistovala by dostatočná záruka splnenia kritéria N-1.

2.1.2. Plánované investície do prenosovej siete v systémovom uzle Bystričany

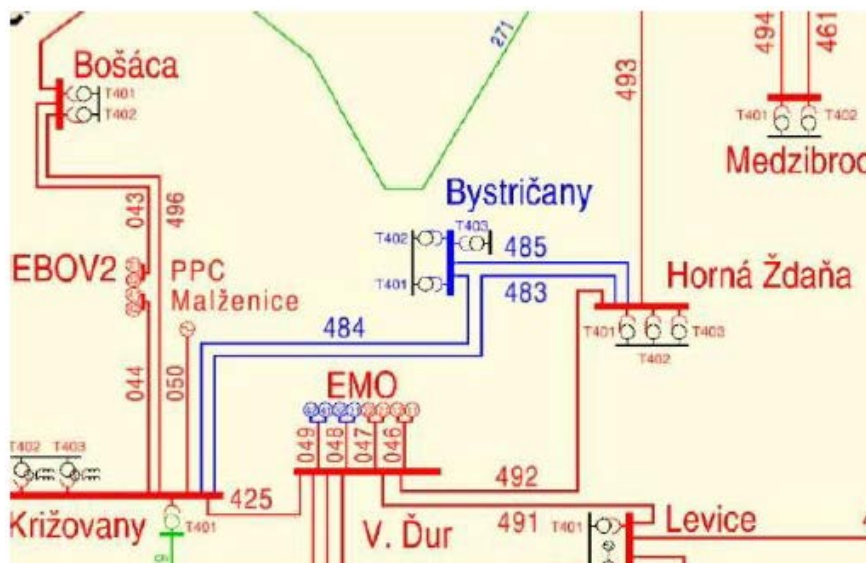
13. Slovensko vysvetlilo, že 220 kV systém v uzlovej oblasti Bystričany sa prestane úplne používať a posilní sa prepojenie oblasti so 400 kV systémom, pretože to umožní do uzlovej oblasti dodávať elektrinu aj z iných zdrojov. Tento projekt s názvom R400 kV Bystričany sa v súčasnosti realizuje. Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR) potvrdila, že tento sieťový projekt je spolufinancovaný z grantov BIDSF³ a z vlastných zdrojov prevádzkovateľa prenosovej sústavy (PPS) a bol schválený.
14. Výstavba 400 kV vedenia a dvoch transformátorov umožní výrazne zvýšiť spoľahlivosť dodávok do daného uzla.
15. Slovensko tvrdí, že po ukončení plánovaného investičného projektu najneskôr do konca roku 2023 (modrá čiara na obrázku 1 ďalej):
 - a) sa transformačný výkon transformačnej stanice Bystričany výrazne zlepši (z 360 MW na 563 MW), čím sa podstatne zvýši dostupný transformačný výkon elektrických staníc na dodávku elektriny do uzlovej oblasti v prípade nedostupnosti elektrickej stanice Horná Ždaňa v situácii, keď Elektráreň Nováky už nebude v prevádzke. Celkový transformačný výkon týchto troch transformačných staníc sa v skutočnosti zvýši o takmer 20 %, t. j. z 1 125 MW na 1 328 MW. V prípade poruchy transformačnej stanice s najvyšším výkonom (t. j. po investíciách by to bola transformačná stanica Bystričany) by nevyužitý výkon zostávajúcich transformačných staníc Horná Ždaňa a Bošáca dosiahol 788 MW a pokryl by tak dopyt v uzlovej oblasti Bystričany v čase špičky (ktorý môže dosiahnuť až 780 MW).
 - b) Po dokončení plánovaného 400 kV prenosového vedenia na profile Križovany – Bystričany – Horná Ždaňa sa dve nové 400 kV vedenia

² Definícia bezpečnostného kritéria „N-1“ je uvedená v nariadení Komisie (EÚ) 2017/1485 z 2. augusta 2017, ktorým sa stanovuje usmernenie pre prevádzkovanie elektrizačnej prenosovej sústavy, Ú. v. EÚ L 220, 25.8.2017, s. 1 – 120.

³ Medzinárodný fond na podporu vyradenia jadrovej elektrárne Bohunice z prevádzky (BIDSF), ktorý spravuje EBOR.

napoja na elektrickú stanicu Horná Ždaňa, čím sa riziko zlyhania tejto elektrickej stanice podstatne zníži.

Obrázok 1

Zdroj: slovenské orgány

16. Podľa Slovenska sa po dokončení investície zvýši spoľahlivosť dodávok v danej oblasti do takej miery, že prevádzka Elektrárne Nováky už nebude na zaručenie kritéria N-1 nevyhnutná.

2.2. Opis opatrenia

17. Notifikované opatrenie je finančnou náhradou, ktorú má Slovenská republika v úmysle poskytnúť SE na nepretržitú výrobu elektriny v Elektrárni Nováky až do dokončenia investícií do prenosovej siete.

2.2.1. Zverenie služby všeobecného hospodárskeho záujmu

18. Slovensko oznámilo návrh uznesenia vlády a návrh rozhodnutia ministerstva hospodárstva, ktorým sa SE zveruje záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme s cieľom zabezpečiť nepretržitú výrobu elektriny v Elektrárni Nováky. Toto opatrenie nadobudne účinnosť až po schválení Komisiou. Po prijatí tohto rozhodnutia Elektráreň Nováky vyrobí a do elektrizačnej sústavy Slovenskej republiky dodá minimálne 870 GWh a maximálne až 1 100 GWh elektriny z domáceho uhlia za rok⁴. Za tento záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme dostanú SE náhradu, ktorá predstavuje rozdiel medzi ich výnosmi z predaja elektriny a iných služieb a jej výrobnými nákladmi. Tieto náklady sa kompenzujú SE na základe mechanizmu stanoveného Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) na základe vyhlášky, ktorou sa stanovuje cenová

⁴ Dolný limit 870 GWh predstavuje minimálne zaťaženie, počas ktorého musí byť Elektráreň Nováky prevádzkovaná počas celého roka z dôvodu technických obmedzení súvisiacich s časom na rozbeh elektrárne. Na druhej strane horný limit 1 100 GWh odzrkadľuje množstvo elektriny vyrobenej a dodanej z Elektrárne Nováky, ktoré je potrebné na pokrytie dopytu (najmä v čase špičky v zimných mesiacoch môže dopyt dosiahnuť 780 MW/h) v uzlovej oblasti Bystričany v prípade nedostupnosti transformačného výkonu z transformačnej stanice Horná Ždaňa.

regulácia v elektroenergetike (vyhláška ÚRSO), v znení posledných zmien. SE budú mať nárok na pevnú cenu (doplatok) za každú MWh elektriny dodávanej do systému, ktorá bola preukázateľne vyrobená z domáceho uhlia. Slovenské orgány potvrdili, že celkový objem vyrobenej a dodanej elektriny (870 – 1 100 GWh) predstavuje približne 0,5 – 0,6 % z celkového predpokladaného dopytu po primárnej energii na Slovensku.⁵

19. Slovensko potvrdilo, že na SE sa nebude vzťahovať žiadny iný záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme.
20. Pokiaľ ide o existenciu skutočnej a jasne vymedzenej služby všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „SVHZ“), slovenské orgány tvrdia, že tieto opatrenia sú nevyhnutné na zaistenie bezpečnosti dodávok do dokončenia investícií do prenosovej siete, čo je cieľ, ktorý oprávňuje záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme. Týmto opatrením sa predovšetkým zaručí spoľahlivosť systému a primeraná výrobná kapacita za každých okolností, ako sa stanovuje v požiadavkách N-1.
21. Slovensko vysvetlilo, že ustanovenia smernice Komisie 2006/111/ES⁶ sa neuplatňujú, keďže Slovenská republika neuplatňuje na SE dominantný vplyv. Slovenská republika v SE vlastní len 33,99 % akcií a patrí jej rovnaké množstvo hlasovacích práv a nemá právo vymenovať viac ako polovicu členov predstavenstva a dozornej rady SE. Zvyšok akcií vlastní súkromné spoločnosti. Slovenské orgány takisto vysvetlili, že žiadne iné verejné orgány nemôžu uplatňovať na SE rozhodujúci vplyv.
22. Keďže neexistuje žiadny iný výrobca elektriny, ktorý by dokázal zabezpečiť súlad s kritériom N-1 v uzlovej oblasti Bystričany (pozri odôvodnenie (12) vyššie), Slovensko tvrdí, že od začiatku je jasné, že uverejnenie oznámenia o vyhlásení výberového konania by nepodnietilo väčšiu hospodársku súťaž ani by neprinieslo lepšie výsledky obstarávania, pretože z objektívneho hľadiska existuje len jeden hospodársky subjekt, ktorý môže túto zákazku zrealizovať (t. j. SE). V tomto prípade je exkluzivita čisto technického charakteru a nebola spôsobená samotným obstarávateľom so zreteľom na budúci postup obstarávania.
23. Slovenské orgány vysvetlili, že Elektráreň Nováky A a Elektráreň Nováky B (len bloky č. 1 a 2) budú výlučne určené na výrobu a dodávku elektriny na dosiahnutie záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme a potvrdili, že tieto bloky budú naďalej spĺňať príslušné požiadavky environmentálnych právnych predpisov EÚ počas celého obdobia (prevádzky). Slovensko v tejto súvislosti potvrdilo, že bloky 1 a 2 môžu po júni 2021 dostať náhradu za záväzok

⁵ Zdroj primárnej energetickej spotreby na Slovensku 2016 (s. 224): <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/99fc30eb-c06d-11e8-9893-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-7992974>.

⁶ Smernica Komisie 2006/111/ES zo 16. novembra 2006 o transparentnosti finančných vzťahov členských štátov a verejných podnikov a o finančnej transparentnosti v niektorých podnikoch (Ú. v. EÚ L 318, 17.11.2006, s. 17).

vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme len vtedy, ak SE zabezpečia súlad so smernicou o priemyselných emisiách⁷.

2.2.2. *Metodika výpočtu náhrady za záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme*

24. V súlade s ustanoveniami vyhlášky ÚRSO sa na výpočet výšky náhrady použije táto metodika:

Doplatok = oprávnené náklady (variabilné a fixné náklady) + primeraný zisk – neoprávnené náklady – výnosy + korekcie z predchádzajúcich rokov

25. Čisté náklady potrebné na plnenie záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme sa vypočítajú na základe metodiky priradovania nákladov. Všetky náklady, v prípade ktorých sa očakáva, že budú na vykonávanie SVHZ nevyhnutné, sa zohľadňujú vrátane variabilných nákladov, fixných nákladov a odpisovania nových aktív. Keďže Elektráreň Nováky zabezpečuje aj dodávku horúcej vody na vykurovanie okolitých obcí, ako aj priemyselných a iných organizácií, a pary na dodávku tepla okolitým priemyselným podnikom, podiel nákladov súvisiacich s týmito činnosťami sa do výpočtu nemôže zahrnúť.⁸
26. Slovensko potvrdilo, že finančná a organizačná štruktúra SE sa odzrkadľuje v oddelenom účtovníctve výdavkov a príjmov súvisiacich s plnením SVHZ.
27. ÚRSO určuje oprávnené variabilné náklady ako náklady, ktoré sú nevyhnutne potrebné na vykonávanie SVHZ (náklady na nákup domáceho uhlia a náklady na obstarávanie mazutu; náklady na nákup kvót pre CO₂; náklady na energiu, suroviny a technológie).
28. Oprávnené fixné náklady sa vypočítajú takto:

$$FN_t = FN_{vych} \times \left(1 + \frac{JPI - X}{100}\right) \times k_{vyuzitia}$$

kde

FN_t sú plánované fixné náklady bez odpisovania nových aktív na výrobu elektriny z domáceho uhlia v EUR za rok t

FN_{vych} je schválená alebo určená počiatočná hodnota fixných nákladov maximálne do výšky 37 300 000 EUR,

JPI_t je aritmetický priemer indexov jadrovej inflácie za obdobie od júla t-2 do júna t-1, ktoré uverejnil štatistický úrad,

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17 – 119).

⁸ Takisto sa do výpočtu nemôže zahrnúť ani podiel nákladov súvisiacich s akýmkoľvek poskytovaním doplnkových služieb.

X je faktor účinnosti;

$k_{\text{využitia}}$ je koeficient vypočítaný podľa tohto vzorca:

$$k_{\text{využitia}} = \frac{Q_{v_t}}{Q_p}$$

kde

Q_{v_t} je plánované množstvo elektriny vyrobenej z domáceho uhlia na základe služby všeobecného hospodárskeho záujmu,

Q_p je maximálne predpokladané množstvo elektrickej energie, ktoré by mohla elektrárň vyrábať z domáceho uhlia.

29. V uvedenom vzorci sa predpokladá stimul pre účinnosť (X), ktorý stanovil ÚRSO vo výške 3,5, pričom sa zohľadňuje faktor účinnosti uplatňovaný v súvislosti s inými regulovanými činnosťami (napr. prevádzkovateľ prenosovej sústavy - PPS, prevádzkovateľ distribučnej sústavy - PDS). Ak je hodnota rozdielu medzi JPI_t a X menšia ako 0, na účely výpočtu doplatku za rok t sa hodnota rozdielu rovná 0.
30. Podľa vyhlášky ÚRSO pozostávajú výnosy z očakávaných výnosov z predaja elektriny vyrobenej v rámci záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme (t. j. množstvo vyrobenej elektriny vynásobené trhovou cenou na veľkoobchodnom trhu).
31. Slovenské orgány vysvetlili, že úroveň primeraného zisku vypočíta ÚRSO, ktorý je nezávislým národným regulačným orgánom, na základe parametrov uvedených vo vyhláške ÚRSO. Túto úroveň stanovil ÚRSO na obdobie rokov 2017 – 2021 vo výške 6,04 % ročne pred zdanením, čo znamená 4,77 %% ročne po zdanení. To je pod maximálnou úrovňou stanovenou vo vyhláške ÚRSO, ktorá je 6,47 % pred zdanením. Táto úroveň odzrkadľuje obchodné riziko, ktoré SE znášajú v rámci činnosti vykonávanej na základe oznámenej služby všeobecného hospodárskeho záujmu⁹. Tento zisk je porovnateľný s úrovňou vážených priemerných kapitálových nákladov (WACC) iných regulovaných činností v odvetví elektriny (t. j. WACC prevádzkovateľa prenosovej sústavy, prevádzkovateľov distribučných sústav a krátkodobého účastníka trhu OKTE). Slovenské orgány vysvetlili, že riziko spojené s týmito podobnými regulovanými činnosťami je dokonca nižšie ako riziko príslušného záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme. Navrhovaný primeraný zisk je takisto výrazne nižší ako zisk, ktorý spoločnosť SE získala z neregulovaných činností na trhu, ktorý v roku 2017 dosiahol [...] % pred zdanením.
32. Pokiaľ ide o predchádzanie vzniku nadmernej náhrady, slovenské orgány tvrdia, že opatrenie nemôže viesť k nadmernej náhrade, keďže ÚRSO každý rok vypočíta výšku doplatku na základe objektívneho vzorca a overených nákladov a výnosov, ktoré SE riadne predložili.

⁹ Slovenské orgány vysvetlili, že nové regulačné obdobie sa začne v roku 2021. Nezávislý vnútroštátny regulačný orgán (ÚRSO) určí úroveň primeraného zisku od roku 2022. Slovenské orgány očakávajú, že táto úroveň zostane rovnaká alebo veľmi podobná súčasnej úrovni. Odhadujú, že pred zdanením dosiahne úroveň medzi 6,04 % a 7,5 %, čo by po zdanení znamenalo 4,77 až 5,9 %.

33. Vzorec počíta najmä s korekciou (K) platby doplatku za predchádzajúci rok, ktorá sa vypočíta na základe skutočných nákladov a výnosov, a nie na základe odhadov.

$X_3 = \text{plánované oprávnené náklady (vrátane primeraného zisku)} - \text{plánované výnosy} + K_1$

kde

X_3 je doplatok schválený v roku 3

K_1 je korekcia pre rok 1 vypočítaná v roku 2 ako rozdiel medzi $Y_1 - Z_1$

kde

Y_1 je doplatok schválený v roku 0 a zaplatený v roku 1;

Z_1 je doplatok za rok 1 vypočítaný v roku 2 na základe skutočných nákladov a výnosov.

34. Podľa vyhlášky ÚRSO sa kompenzačný mechanizmus každý rok preskúmava.

35. Slovenské orgány od 23. novembra 2018 do 6. decembra 2018 uskutočnili verejnú konzultáciu o notifikovanom opatrení prostredníctvom oficiálneho štátneho právneho portálu Slov-lex. Slovenské orgány takisto potvrdili, že na verejne prístupnom webovom sídle budú uverejnené tieto informácie:

- výsledky verejných konzultácií uskutočnených pri vypracúvaní poverovacieho aktu;¹⁰
- obsah a trvanie záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme;
- označenie SE ako príjemcu pomoci a skutočnosť, že služba všeobecného hospodárskeho záujmu sa má vykonávať v systémovej uzle Bystričany; a
- každoročné určenie výšky pomoci.

2.2.3. *Trvanie*

36. Konečný dátum stanovený pre záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme je totožný s predpokladaným dokončením investície do prenosovej siete a jej uvedením do trvalej prevádzky. Slovenské orgány sa zaviazali ukončiť záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme a príslušné poskytnutie finančnej náhrady hneď po dokončení investície do prenosovej siete a v každom prípade do konca roka 2023.

2.2.4. *Financovanie a rozpočet*

37. Opatrenie je financované zvýšením tarify za prevádzkovanie systému, ktorá je jednou zo zložiek koncovej ceny elektriny účtovanej spotrebiteľom. Tento poplatok je pevne stanovený na základe kritérií, ktoré stanovil štát (pozri

¹⁰ Prehľad konzultačného procesu, ako aj všetky prijaté pripomienky, sú už k dispozícii na tejto adrese: <https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2018/872>.

odôvodnenie (18) vyššie) a je prevedený na účty, ktoré spravuje OKTE¹¹. Potom sa príslušná náhrada prevedie na účty SE.

38. Slovenská republika uviedla, že predpokladaný rozpočet na opatrenie je ťažké predpovedať na celé obdobie, keďže konkrétna výška náhrady na rok sa okrem iného určí na ročnej báze na základe nestálych cien CO₂ a elektriny. Predpokladá sa, že ročný rozpočet bude 118 miliónov EUR. Slovenské orgány odhadli vplyv opatrenia na tarifu za prevádzkovanie systému vo výške približne 5,1 EUR/MWh. Očakáva sa, že opatrenie bude predstavovať približne 3-4 % koncovej ceny elektriny pre domácnosti a 4-5 % pre priemyselných odberateľov.

2.3. Kontext hospodárskej súťaže

39. Slovensko potvrdilo, že využívanie rôznych výrobných zdrojov sa uskutočňuje na hospodárskom základe. Tým sa zabezpečí, že najlacnejšie výrobné zdroje sa využijú ako prvé a že Elektrárnou Nováky sa nenahrádzajú žiadne výrobné zdroje, ktoré sú hospodárnejšie.
40. Predovšetkým obnoviteľné zdroje energie (ďalej len „OZE“) a vysoko účinná kogenerácia budú mať vždy prednosť pred Elektrárnou Nováky z dôvodu ich veľmi nízkych hraničných nákladov.
41. Obmedzený transformačný výkon troch transformačných staníc (pozri odôvodnenie(9) vyššie) taktiež limituje dodávky elektriny z vonkajších zdrojov vrátane dovozov do príslušného systémového uzla. Podľa Slovenska v dôsledku toho opatrenie nemôže v praxi narušiť obchod s ostatnými členskými štátmi. K rovnakému záveru sa dospelo aj na základe posúdenia vplyvu, ktoré Slovenská republika vykonala a ktoré je pripojené k oznámeniu.

3. POSÚDENIE

3.1. Existencia pomoci

42. V článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa stanovuje, že pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.
43. S cieľom dospieť k záveru, či ide o štátnu pomoc, musí Komisia v prípade posudzovaného opatrenia posúdiť, či sú splnené všetky kumulatívne kritériá stanovené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ (t. j. prevod štátnych prostriedkov a pripísateľnosť štátu, selektívna výhoda, možné narušenie hospodárskej súťaže a ovplyvňovanie obchodu v rámci EÚ).

¹¹ OKTE je krátkodobým účastníkom trhu na Slovensku a zároveň je zodpovedný za podporu zúčtovania súvisiaceho s navrhovanou službou všeobecného hospodárskeho záujmu pre SE. Slovenský PPS (Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.), ktorý je v 100 % vlastníctve Slovenskej republiky, je 100 % vlastníkom akcií OKTE.

3.1.1. Prevod štátnych prostriedkov a pripísateľnosť

44. Opatrenie sa stanovilo v návrhu uznesenia vlády a návrhu rozhodnutia ministerstva hospodárstva, ktorým sa SE zveruje záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme s cieľom zabezpečiť nepretržitú výrobu elektrickej energie v Elektrárni Nováky. Je preto pripísateľné štátu.
45. Náhrada za službu vo verejnom záujme bude tiež financovaná zvýšením tarify za prevádzkovanie systému, ktorá je jednou zo zložiek koncovej ceny elektriny účtovanej spotrebiteľom. Tento poplatok pevne stanovil ÚRSO na základe kritérií, ktoré stanovil štát (pozri odôvodnenie 18 vyššie) a sú preto pod verejnou kontrolou.
46. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že za pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa považujú jedine zvýhodnenia poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov. Rozlišuje sa medzi štátnou pomocou a pomocou poskytnutou zo štátnych zdrojov, aby pod vymedzenie pomoci patrila nielen priamo štátom poskytnutá pomoc, ale aj pomoc verejných alebo súkromných orgánov, ktoré boli daným štátom na tento účel určené alebo zriadené¹². Znamená to, že prostriedky je možné považovať za štátne, aj keď neprešli cez štátny rozpočet. Postačuje, že sú naďalej pod verejnou kontrolou¹³.
47. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry a obvyklej praxe, príjmy z poplatkov uložených štátom, ktoré sú potom spravované a rozdeľované v súlade s ustanoveniami právnych predpisov, predstavujú štátne prostriedky (*Vent de Colère*)¹⁴.
48. V tomto prípade Komisia poznamenáva, že doplatok bude uložený podľa zákona o konečných spotrebiteľoch a prevedie sa na účty spravované OKTE, čo je subjekt kontrolovaný štátom, ktorý je osobitne vymenovaný štátom na vyberanie finančných prostriedkov a na vyplatenie výšky pomoci.
49. Na základe týchto skutočností Komisia dospela k záveru, že notifikované opatrenie je pripísateľné štátu a je financované zo štátnych zdrojov.

3.1.2. Ekonomická výhoda

50. Pokiaľ ide o náhradu nákladov vynaložených na poskytovanie SVHZ, Komisia poznamenáva, že každé štátne opatrenie na náhradu nákladov prijímajúceho podniku, by v zásade pre príjemcu predstavovalo ekonomickú výhodu. Súdny dvor však v rozsudku vo veci *Altmark* jasne uviedol, že náhrada za služby poskytované prijímajúcimi podnikmi na účely plnenia záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, aby tieto podniky nemali v skutočnosti finančnú výhodu a uvedené opatrenie nemalo teda za účinnok privodenie výhodnejšieho súťažného postavenia vo vzťahu ku konkurenčným podnikom, nespadá do

¹² Na tento účel pozri vec C-78/76, marec 1977, *Steinike & Weinlig*, EU:C:1977:52, bod 21, spojené veci C-72/91 a C-73/91, *Sloman Neptun*, EU:C:1993:97, bod 19 a judikatúru citovanú v rozhodnutí o zákone EEG z roku 2014, bod 81.

¹³ Pozri vec C-482/99, *Francúzsko/Komisia*, EU:C:2002:294, bod 37 a citovanú judikatúru v rozhodnutí o zákone EEG z roku 2012, bod 83.

¹⁴ Pozri vec C-262/12, *Vent de Colère*, EU:C:2013:851, bod 25.

pôsobnosti článku 107 ods. 1 ZFEÚ¹⁵. V skutočnosti sa existencia výhody môže vylúčiť v prípade, že boli splnené štyri kumulatívne podmienky. Po prvé, podnik, ktorý prijíma takúto náhradu, musí byť skutočne poverený plnením záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme a tieto záväzky musia byť jasne definované. Po druhé, kritériá, na základe ktorých sa náhrada vypočíta, musia byť vopred objektívne a transparentne stanovené. Po tretie, náhrada nemôže prekročiť sumu, ktorá je potrebná na pokrytie všetkých nákladov alebo ich časti, vzniknutých pri plnení záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, pri zohľadnení príslušných príjmov a primeraného zisku. Po štvrté, ak sa výber podniku, ktorý bude poverený realizáciou záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, neuskutoční prostredníctvom postupu verejného obstarávania, ktorý umožňuje vybrať uchádzača schopného poskytovať tieto služby komunite za najnižšiu cenu, výška nevyhnutnej náhrady sa musí určiť na základe analýzy nákladov, ktoré by typický, dobre riadený podnik, primerane vybavený prostriedkami potrebnými na splnenie požiadaviek na poskytnutie služieb vo verejnom záujme, vynaložil na realizáciu týchto záväzkov pri zohľadnení príslušných príjmov a primeraného zisku dosiahnutých pri realizácii týchto záväzkov.

A: Prvá podmienka: „Podnik, ktorému bola poskytnutá pomoc, bol poverený realizáciou záväzkov služby vo verejnom záujme a tieto záväzky boli jasne definované“.

51. Komisia poznamenáva, že SE budú poverené povinnosťou poskytovať službu, ktorá je jasne definovaná (pozri bod 2.2.1 vyššie). Komisia sa takisto domnieva, že slovenské orgány neurobili žiadnu zjavnú chybu pri definovaní oznámenej služby ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu z tých istých dôvodov, ktoré sú vysvetlené v odseku 3.3.1 ďalej.
52. Komisia preto dospela k záveru, že prvá podmienka z rozsudku vo veci Altmark je splnená.

B: Druhá podmienka: „Kritériá, na základe ktorých je vypočítaná kompenzácia, boli vopred určené objektívnym a transparentným spôsobom.“

53. Pokiaľ ide o notifikované opatrenie, parametre, ktoré slúžia ako základ pre výpočet náhrady, sa stanovujú vopred. Komisia poznamenáva, že Slovenská republika poverí SE vykonávaním SVHZ s cieľom zaistiť bezpečnosť dodávok prostredníctvom oznámených poverovacích aktov, ktoré sa majú prijať na základe priaznivého rozhodnutia Komisie. Poverovacími aktmi, najmä vyhláškou ÚRSO, sa stanovuje metodika výpočtu náhrady vopred, na základe vzorca opísaného v odseku 2.2.2 vyššie.
54. Komisia preto dospela k záveru, že pokiaľ ide o notifikované opatrenie, druhá podmienka z rozsudku vo veci Altmark je splnená.

C: Tretia podmienka: „Kompenzácia nepresahuje sumu nevyhnutnú na krytie výdavkov alebo ich časti vynaložených pri realizácii záväzkov služieb vo verejnom záujme, zohľadniac pri tom súvisiace príjmy ako aj primeraný zisk pri realizácii záväzkov služby vo verejnom záujme.“

¹⁵ Rozsudok Súdneho dvora z 24. júla 2003, *Altmark Trans*, C-280/00, EU:C:2003:415, body 87 až 95.

55. Ako sa vysvetľuje v odôvodneniach (25) až (28) vyššie, vo vzorci na výpočet náhrady sa zohľadňujú len variabilné a fixné náklady, ktoré sú nevyhnutne potrebné na vykonávanie SVHZ. Pokiaľ ide o výnos, v tomto prípade sa rovná očakávaným výnosom z predaja elektriny vyrobenej v rámci záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme. Zisk sa tiež javí ako primeraný z rovnakých dôvodov, aké sú vysvetlené v odseku 3.3.8 ďalej.

56. Komisia preto dospela k záveru, že tretia podmienka z rozsudku vo veci *Altmark* je splnená.

D: Štvrtá podmienka: Postup verejného obstarávania pri výbere prevádzkovateľa alebo náklady obmedzené na náklady typického podniku.

57. SE neboli vybrané na základe postupu verejného obstarávania. Slovenské orgány okrem toho neposkytli žiadne informácie preukazujúce, že výška náhrady bola stanovená na základe nákladov typického, dobre riadeného podniku.

58. Komisia preto dospela k záveru, že štvrtá podmienka z rozsudku vo veci *Altmark* nebola v súvislosti s týmto prípadom splnená. Preto sa náhradou udelenou SE poskytuje danému podniku hospodárska výhoda v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

3.1.3. Selektivita

59. Finančná náhrada sa udeľuje konkrétne SE ako individuálna pomoc za nepretržitú výrobu elektrickej energie v Elektrárni Nováky v súlade s poverovacím aktom, a preto je selektívna.

3.1.4. Vplyv na obchod a narušenie hospodárskej súťaže

60. Náhrada za službu vo verejnom záujme umožní SE pokryť niektoré fixné a variabilné náklady, ktoré by inak nemohli byť kryté výnosmi z predaja elektriny vyrobenej v elektrárni Nováky. Náhrada za služby vo verejnom záujme by tak mohla posilniť konkurenčné postavenie spoločnosti SE voči iným energetickým spoločnostiam, ktoré jej konkurujú v Slovenskej republike a iných členských štátoch. Keďže výroba elektriny, ako aj veľkoobchodné obchodovanie s elektrinou a jej dodávka sú činnosťami, ktoré sú otvorené hospodárskej súťaži v celej Únii, toto opatrenie môže ovplyvniť charakter obchodu medzi členskými štátmi.

61. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dané opatrenie narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže a môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

3.1.5. Záver o existencii štátnej pomoci

62. Komisia na základe uvedených skutočností dospela k záveru, že dané opatrenie predstavuje štátnu pomoc podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

3.2. Oprávnenosť pomoci

63. Komisia poznamenáva, že opatrenie nadobudne účinnosť až po schválení Komisiou v súlade s povinnosťou zdržať sa konania stanovenou v článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

3.3. Zlučiteľnosť

3.3.1. Právny základ pre posudzovanie

64. Ak náhrada za služby vo verejnom záujme nespĺňa podmienky uvedené v rozsudku vo veci *Altmark* (pozri odôvodnenie (50) vyššie), a v rozsahu, v akom sú splnené všeobecné kritériá na uplatňovanie článku 107 ods. 1 zmluvy, predstavuje takáto náhrada štátnu pomoc a vzťahujú sa na ňu články 106, 107 a 108 zmluvy. Na základe bodu 11 rámca pre SVHZ z roku 2012¹⁶ sa Komisia domnieva, že „v súčasnom štádiu vývoja vnútorného trhu možno štátnu pomoc, ktorá nepatrí do pôsobnosti rozhodnutia 2012/21/EÚ¹⁷, vyhlásiť za zlučiteľnú s článkom 106 ods. 2 ZFEÚ, ak je nevyhnutná na poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu a neovplyvňuje rozvoj obchodu v takom rozsahu, ktorý by bol v rozpore so záujmami Únie.“¹⁸
65. V rámci pre SVHZ z roku 2012 sa opisujú podmienky, ktoré je potrebné splniť na dosiahnutie takejto rovnováhy.

3.3.2. Skutočná služba všeobecného hospodárskeho záujmu v zmysle článku 106 ZFEÚ

66. Ako sa uvádza v bode 13 rámca pre SVHZ z roku 2012, členské štáty majú široký priestor na voľné rozhodovanie, pokiaľ ide o povahu služieb, ktoré by sa mohli klasifikovať ako SVHZ. Úlohou Komisie je zabezpečiť, aby sa priestor na voľné rozhodovanie uplatňoval bez zrejmých chýb, pokiaľ ide o vymedzenie SVHZ. Právomoci Komisie v tejto oblasti sú obmedzené na kontrolu, či sa konkrétny členský štát pri označení služby za službu všeobecného hospodárskeho záujmu nedopustil zjavnej chyby, a na posúdenie, či náhrada neobsahovala štátnu pomoc.
67. Ako sa však uvádza v bode 46 oznámenia o SVHZ z roku 2012¹⁹, pokiaľ existujú osobitné pravidlá Únie, podlieha voľné uváženie členských štátov týmto pravidlám bez toho, aby bola dotknutá povinnosť Komisie posúdiť, či bola SVHZ správne definovaná na účely kontroly štátnej pomoci. Ak je opatrenie v rozpore s osobitnými ustanoveniami práva EÚ, nie je ani zlučiteľné s článkom 106 ods. 2 ZFEÚ. V tomto prípade sú príslušné ustanovenia stanovené v smernici o elektrickej energii²⁰.

¹⁶ Oznámenie Komisie – Rámec Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2011), 2012/C 8/03, Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 15, ďalej len „rámec pre SVHZ z roku 2012“ alebo „rámec“.

¹⁷ Rozhodnutie Komisie 2012/21/EÚ z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 7, 11.1.2012, s. 3).

¹⁸ Toto opatrenie pomoci nepatrí do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia 2012/21/EÚ, keďže plánovaná náhrada za službu vo verejnom záujme nepatrí do kategórií článku 2 ods. 1 uvedeného rozhodnutia.

¹⁹ Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci Európskej únie na náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 4-14).

²⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55 – 93).

68. Ako je opísané vyššie, stanoví sa záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme s cieľom zaistiť bezpečnosť dodávok v systémovej uzle Bystričany prostredníctvom výroby elektriny z domácich palivových zdrojov až do dokončenia plánovaných investícií do prenosovej siete.
69. Pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok, i keď sa pravidlá Únie (najmä článok 3 ods. 2 nariadenia o elektrine) považujú za cieľ, ktorý by mohol odôvodniť záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme, tento legitímny cieľ možno dosiahnuť rôznymi prostriedkami, ktorých vplyv na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi môže byť veľmi odlišný. V mnohých prípadoch sa bezpečnosť dodávok môže zlepšiť rozvojom novej infraštruktúry prepojení medzi členskými štátmi, zvýšením kapacity existujúcich prepojení, zlepšením koncepcie trhu, napr. zlepšením cenových signálov a lepším umožnením riadenia odberu, alebo v konečnom dôsledku zavedením vhodných kapacitných mechanizmov.
70. Komisia poznamenáva, že v absolútnom vyjadrení by bol výkon príslušných transformačných staníc dostatočný na pokrytie potrieb v čase špičky za predpokladu, že všetky takéto infraštruktúry sú k dispozícii. Elektrina vyrábaná v Elektrárni Nováky, ktorá je v prevádzke (196 MW), je však nevyhnutná na uspokojenie špičkového odberu v uzlovej oblasti v prípade poruchy transformačnej stanice s najvyšším výkonom (t. j. Horná Ždaňa) (pozri odôvodnenie (12) vyššie).
71. Keďže Slovensko je povinné dodržiavať kritérium N-1, musí sa zabezpečiť primeraná kapacita na uspokojenie dopytu, kým sa technická otázka týkajúca sa problému bezpečnosti dodávok (to znamená, že 220 kV sústava neumožňuje, aby sa do uzlovej oblasti dodávala elektrina z iných zdrojov) nevyrieši prostredníctvom plánovaných investícií do prenosovej siete. Komisia sa domnieva, že v tomto konkrétnom prípade trh až do uskutočnenia prác na dokončenie plánovaných investícií do prenosovej siete nemôže na splnenie kritéria N-1 poskytnúť cenové signály pre investície.
72. Komisia sa ďalej domnieva, že záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme je v súlade s článkom 3 ods. 2 smernice o elektrine, keďže:
- a) je odôvodnené, že sa záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme zameriava na zaistenie bezpečnosti dodávok z domácich palivových zdrojov, čo je v smernici výslovne uznané ako možnosť, ktorú členské štáty majú;
 - b) je to primerané, pretože aj keď dané opatrenie narúša tvorbu trhových cien, je to nevyhnutné pre ďalšie opatrenie, ktoré priamo podporuje určité množstvo výroby využívajúcej domáce palivové zdroje. Úroveň odmeny, ktorú SE dostanú, sa podrobne posúdila a miera dosiahnutého výnosu sa javila ako primeraná a
 - c) je jasne definovaná, transparentná a overiteľná.
 - d) Dané opatrenie je nediskriminačné v tom, že sa vzťahuje na jediného dodávateľa elektriny na Slovensku vyrábajúceho elektrickú energiu z domáceho uhlia, ktorý dokáže plniť zmluvu z technických dôvodov (pozri bod 2.1 vyššie a odôvodnenie (74) ďalej).

73. Komisia sa takisto domnieva, že keďže je doplatok stanovený na základe metodiky stanovenej vo vyhláške ÚRSO, ktorá je verejne dostupná, a keďže jeho výška sa každoročne uverejňuje, dodržiava sa aj článok 3 ods. 6 smernice o elektrine.
74. Okrem toho, ako sa vysvetľuje v odôvodnení 6 vyššie, kotly elektrárne Nováky boli navrhnuté tak, aby využívali výlučne uhlie vytŕažené HBP. Komisia sa domnieva, že vzdialenosť a logistika najbližšieho dodávateľa v Českej republike by mohli ohroziť požadovanú spoľahlivosť výroby elektriny vzhľadom na možné zvýšenie nákladov a technickú výzvu, ktorú predstavuje nedostatočná schopnosť prispôsobenia kotlov palivu z iných zdrojov. Komisia preto poznamenáva, že keďže z dôvodu zaistenia bezpečnosti dodávok do uzlovej oblasti Bystričany je Elektrárň Nováky odkázaná na používanie zásob lignitu z blízkeho okolia, podmienky článku 15 ods. 4 smernice o elektrine²¹ by mohli byť takisto splnené.
75. Komisia preto dospela k záveru, že vzhľadom na osobitné okolnosti prípadu dočasné zverenie záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme Elektrárni Nováky umožní, aby Slovensko splnilo svoje ciele, pokiaľ ide o zabezpečenie primeranej úrovne bezpečnosti dodávok z domácich palív, až do dokončenia modernizácie infraštruktúry a jej uvedenia do trvalej prevádzky, t. j. najneskôr do konca roku 2023.

Verejná konzultácia

76. Nakoniec sa v bode 14 rámca pre SVHZ z roku 2012 vyžaduje, aby členské štáty preukázali, že riadne zväžili potrebu služieb vo verejnom záujme, a to prostredníctvom verejnej konzultácie alebo iných vhodných nástrojov, a zohľadnili tak záujmy používateľov a poskytovateľov.
77. Ako sa uvádza v odôvodnení (35) vyššie, Slovenská republika uskutočnila verejnú konzultáciu o poverovaní akte a uverejnila výsledky.
78. Komisia preto dospela k záveru, že záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme, ktorým sa má Elektrárň Nováky poveriť, predstavuje uznanú skutočnú SVHZ podľa článku 106 ZFEÚ.

3.3.3. Potreba poverovacieho aktu, v ktorom sa špecifikujú záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme a metódy výpočtu náhrady

79. Ako sa uvádza v oddiele 2.3 rámca pre SVHZ z roku 2012, pojem služby všeobecného hospodárskeho záujmu v zmysle článku 106 ZFEÚ znamená, že príslušný podnik alebo podniky boli prostredníctvom jedného alebo viacerých úradných aktov poverené prevádzkovaním služby všeobecného hospodárskeho záujmu.
80. Tieto akty musia špecifikovať najmä i) presnú povahu záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme a jeho trvanie; ii) príslušné podniky a príslušné územie; iii) povahu všetkých výhradných práv priznaných príslušným podnikom;

²¹ Výrobné zariadenia používajúce domáce palivové zdroje môžu využívať osobitné prioritné zaobchádzanie z dôvodu bezpečnosti dodávok, pokiaľ celková podporovaná výroba nepresiahne 15 % z celkového dopytu po primárnej energii.

iv) parametre na výpočet, kontrolu a prehodnocovanie náhrady; a v) opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na jej vrátenie.

81. Slovenská republika poverí SE vykonávaním SVHZ s cieľom zaistiť bezpečnosť dodávok prostredníctvom uznesenia vlády a rozhodnutia ministerstva hospodárstva (ďalej len „poverovacie akty“), ktoré sa majú prijať na základe priaznivého rozhodnutia Komisie.
82. V týchto aktoch sa pre SE vymedzuje povaha ich záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme. V skutočnosti bude po prijatí tohto rozhodnutia spoločnosť SE povinná vyrábať prostredníctvom svojej elektrárne Nováky najmenej 870 GWh a najviac 1 100 GWh elektriny ročne z domáceho uhlia.
83. V poverovacích aktoch sa SE označujú za držiteľa záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme. Pokiaľ ide o územie, na ktoré sa vzťahujú tieto povinnosti, ide o uzlovú oblasť Bystričany. SE neboli udelené žiadne výhradné práva.
84. Pokiaľ ide o parametre na výpočet náhrady, za tento záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme dostanú SE náhradu, ktorá predstavuje rozdiel medzi ich výnosmi z predaja elektriny a ich výrobnými nákladmi. Tieto náklady sa kompenzujú SE na základe mechanizmu stanoveného ÚRSO podľa vyhlášky, ktorou sa stanovuje cenová regulácia v elektroenergetike (vyhláška ÚRSO). SE budú mať nárok na pevnú cenu (doplatok) za každú MWh elektriny dodávanej do systému, ktorá bola preukázateľne vyrobená z domáceho uhlia.
85. Napokon s prihliadnutím k vyhláške ÚRSO, v ktorej sa stanovujú vzorce na výpočet náhrady, na ktorú majú SE nárok, obsahujú poverovacie akty ustanovenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady (pozri aj odôvodnenia (114) až (118) ďalej).
86. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospela Komisia k záveru, že poverovací akt je v súlade s požiadavkami oddielu 2.3 rámca pre SVHZ z roku 2012.

3.3.4. Dĺžka obdobia poverenia

87. Ako sa uvádza v oddiele 2.4 rámca pre SVHZ z roku 2012: „Trvanie obdobia poverenia by malo byť odôvodnené odkazom na objektívne kritériá, ako je potreba amortizovať neprevoditeľné fixné aktíva. V zásade by trvanie obdobia poverenia nemalo byť dlhšie ako obdobie potrebné na odpísanie najviac podstatného aktíva potrebného na poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.“
88. Keďže trvanie opatrenia zodpovedá obdobiu potrebnému na dokončenie plánovanej investície do prenosovej siete a jej zavedenie do trvalej prevádzky a v žiadnom prípade nepresiahne 31. december 2023 (pozri odôvodnenia 15 a (36) vyššie), Komisia dospela k záveru, že takéto trvanie vychádza z objektívneho kritéria. V skutočnosti až do ukončenia plánovanej investície do prenosovej siete sa zabezpečí primeraná kapacita na uspokojenie dopytu. Komisia preto dospela k záveru, že obdobie poverenia je v tomto prípade odôvodnené odkazom na objektívne kritériá.

3.3.5. *Súlada so smernicom 2006/111/ES*

89. Podľa bodu 18 rámca pre SVHZ z roku 2012: „Pomoc sa bude pokladať za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 106 ods. 2 zmluvy iba vtedy, ak podnik dodrží ustanovenia smernice 2006/111/ES o transparentnosti finančných vzťahov členských štátov a verejných podnikov a o finančnej transparentnosti v niektorých podnikoch tam, kde sa táto smernica uplatňuje.“
90. Podľa článku 2 písm. d) smernice 2006/111/ES každý podnik poverený poskytovaním SVHZ podľa článku 106 ods. 2 ZFEÚ, ktorý prijíma náhradu za služby vo verejnom záujme v akejkoľvek forme vo vzťahu k takýmto službám a ktorý prevádzkuje ďalšie činnosti, je podnikom, od ktorého sa vyžaduje viesť oddelené účty.
91. Ako sa uvádza v odôvodnení (26) vyššie, SE budú viesť oddelené účty pre činnosť, na ktorú sa vzťahuje záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme. Preto je pravidlo týkajúce sa oddelenia účtov dodržané.
92. Slovenské orgány preukázali, že Slovenská republika neuplatňuje na SE rozhodujúci vplyv (pozri odôvodnenie (21) vyššie). Obsah a trvanie záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme, ako aj totožnosť v súčasnosti povereného podniku sa však budú uverejňovať v súlade s rámcom pre SVHZ.

3.3.6. *Požiadavky na verejné obstarávanie*

93. V bode 19 rámca pre SVHZ z roku 2012 sa vyžaduje, aby zodpovedný orgán zveril poskytovanie danej služby v súlade s platnými pravidlami Únie v oblasti verejného obstarávania.
94. Z hľadiska právnych predpisov EÚ v oblasti verejného obstarávania je príslušnou uplatniteľnou smernicou smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ (ďalej len „smernica o obstarávaní“)²².
95. Poverovací akt podľa všetkého predstavuje zmluvu o dodávke energie.
96. Komisia poznamenáva, že vzhľadom na škodlivé účinky na hospodársku súťaž by sa rokovacie konanie bez predchádzajúcej výzvy na súťaž malo využívať len vo veľmi výnimočných prípadoch. V tomto prípade existuje objektívne len jeden hospodársky subjekt (t. j. SE), ktorý môže plniť zmluvu z technických dôvodov (pozri bod 2.1 vyššie) a takúto situáciu výlučnosti nevytvorilo samotné ministerstvo (t. j. obstarávateľ) so zreteľom na budúci postup obstarávania.
97. V tomto prípade obstarávateľ uviedol dôvody, pre ktoré neexistujú žiadne primerané alternatívy alebo náhrady poverenia SE, keďže v danej oblasti neexistuje žiadny iný výrobca elektrickej energie, ktorý by mohol funkčne poskytovať porovnateľné dodávky až do ukončenia investície do prenosovej siete (pozri odôvodnenie (22) vyššie). V tomto prípade je technicky nemožné, aby v danej oblasti dosiahol požadovanú výkonnosť iný hospodársky subjekt.

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243-374).

98. Komisia preto dospela k záveru, že požiadavky bodu 19 rámca pre SVHZ z roku 2012 boli dodržané.

3.3.7. *Nediskriminácia*

99. V bode 20 rámca pre SVHZ z roku 2012 sa stanovuje, že ak orgán poverí poskytovaním tej istej SVHZ viacerým podnikom, náhrada by sa v prípade každého podniku mala vypočítavať pomocou rovnakej metódy.
100. Keďže uvedená SVHZ je výlučne priradená Elektrárni Nováky, uvedený bod 20 sa v tomto prípade neuplatňuje²³.

3.3.8. *Výška náhrady*

101. V bode 21 rámca pre SVHZ z roku 2012 sa uvádza, že „ (...) výška náhrady nesmie presahovať sumu potrebnú na pokrytie nákladov na plnenie záväzkov služieb vo verejnom záujme a primeraný zisk.“ Výška náhrady sa môže stanoviť buď na základe očakávaných nákladov a výnosov, alebo na základe skutočne vynaložených nákladov a výnosov, či na základe kombinácie týchto dvoch (bod 22 rámca pre SVHZ z roku 2012). Ak je celá náhrada alebo len jej časť založená na očakávaných nákladoch a výnosoch, musia byť uvedené v poverovacom akte. Musia sa opierať o hodnoverné a overiteľné parametre týkajúce sa hospodárskeho prostredia, v ktorom sa SVHZ poskytuje a v prípade potreby o odborné znalosti odvetvových regulátorov alebo iných subjektov nezávislých od podniku. Členské štáty musia uviesť zdroje, na ktorých sú tieto očakávania založené (bod 23 rámca pre SVHZ z roku 2012).
102. Čisté náklady, ktoré sú alebo pravdepodobne budú potrebné, by sa mali v prípadoch, keď sa to vyžaduje alebo je to možné, vypočítavať pomocou metodiky výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť, alebo by sa mali použiť alternatívne metódy, ako je metodika založená na alokácii nákladov (body 24, 27 rámca pre SVHZ z roku 2012). Metodika výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť, je založená na určovaní rozdielu medzi čistými nákladmi poskytovateľa služby, ktorý nie je povinný poskytovať SVHZ a nákladmi pre poskytovateľa, ktorý je povinný poskytovať SVHZ (bod 25 rámca pre SVHZ z roku 2012).
103. V tomto prípade sa Komisia domnieva, že neexistuje žiadny kontrafaktuálny scenár, v ktorom by SE napriek tomu vyrábali rovnaké množstvo elektriny bez záväzku poskytovať SVHZ. Z týchto dôvodov sa metóda výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť, javí ako nevhodná. V riadne odôvodnených prípadoch môže Komisia akceptovať alternatívne metódy výpočtu čistých nákladov potrebných na plnenie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, ako je napríklad metodika založená na alokácii nákladov.
104. Podľa metodiky alokácie nákladov by sa maximálna výška náhrady mala vypočítavať ako rozdiel medzi výnosmi z plnenia záväzku poskytovať SVHZ a nákladmi (vrátane primeraného zisku).

Náklady

²³ Pozri rozhodnutie Komisie vo veci SA.36740 (2013/NN) – Litva, Pomoc pre Klaipėdos Nafta – terminál LNG, odôvodnenie 237.

105. Náklady, ktoré sa majú zohľadniť, zahŕňajú všetky náklady potrebné na poskytovanie služby všeobecného hospodárskeho záujmu. Ako sa vysvetľuje v odôvodneniach (25)-(28) vyššie, vo vzorci na výpočet náhrady sa zohľadňujú len variabilné a fixné náklady, ktoré sú nevyhnutne potrebné na vykonávanie SVHZ.

Výnosy

106. Zohľadňovaný výnos musí zahŕňať minimálne celý výnos z SVHZ. V tomto prípade je výnos SE zo SVHZ rovnocenný s očakávanými výnosmi z predaja elektriny vyrobenej v rámci záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme (t. j. množstvo vyrobenej elektriny vynásobené trhovou cenou na veľkoobchodnom trhu).

Primeraný zisk

107. Rámec umožňuje, aby subjekt, ktorý plní záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme, dosiahol primeraný zisk. Ide o mieru rentability kapitálu, ktorá by sa vyžadovala v prípade bežného podniku, ktorý s prihliadnutím na úroveň rizika zvažuje, či bude alebo nebude poskytovať SVHZ počas celého obdobia trvania poverovacieho aktu (bod 33). V riadne odôvodnených prípadoch možno použiť iné ukazovatele úrovne zisku (bod 34).
108. V tomto prípade sa Komisia domnieva, že SE sú vystavené obchodnému riziku, pretože náhrada nepokrýva čisté náklady, ktoré vznikli pri poskytovaní celého rozsahu služby. V skutočnosti sa faktor účinnosti uplatňuje na fixné náklady (pozri odôvodnenia (28)-(29) vyššie).
109. Komisia zastáva názor, že primeraný zisk nemôže prekročiť úroveň, ktorá zodpovedá miere rentability kapitálu, ktorá je úmerná úrovni rizika. Táto miera by sa podľa možnosti mala stanoviť na základe miery rentability kapitálu, ktorá sa dosahuje pri podobných typoch zákaziek na poskytovanie služieb vo verejnom záujme zadávaných v konkurenčných podmienkach (pozri bod 37 rámca pre SVHZ).
110. Slovenské orgány tvrdili, že primeraná rentabilita je porovnateľná s váženými priemernými kapitálovými nákladmi, ktoré sa dosahujú pri podobných typoch regulovaných činností. Komisia takisto poznamenáva, že navrhovaná suma primeranej náhrady je nižšia ako zisk, ktorý spoločnosť SE získala z neregulovaných činností na trhu v roku 2017 (pozri odôvodnenie (31)). Komisia ďalej poznamenáva, že navrhovaná primeraná rentabilita je v súlade s predchádzajúcou praxou²⁴.

Stimuly na zvyšovanie efektívnosti

111. Pokiaľ ide o stimuly na zvyšovanie efektívnosti, v bode 39 rámca pre SVHZ z roku 2012 sa uvádza, že „pri stanovovaní metodiky náhrady členské štáty musia zaviesť stimuly pre efektívne poskytovanie vysokokvalitných služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, pokiaľ neposkytnú odôvodnenie, že tieto stimuly nie je možné alebo vhodné zavádzať“.

²⁴ Pozri rozhodnutie Komisie z 29.9.2010 vo veci N 178/2010, *Castelnuovo*, odôvodnenie 145.

112. V tomto prípade sa vo vzorci na výpočet fixných nákladov predpokladá stimul na zvyšovanie efektívnosti (X), ktorý stanovil ÚRSO vo výške 3,5, pričom sa zohľadňuje faktor účinnosti uplatňovaný v súvislosti s inými regulovanými činnosťami (napr. PPS, PDS).

Oddelené účty

113. Slovensko potvrdilo, že SE budú viesť oddelené účtovníctvo pre poskytovanie činností, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti SVHZ a aj mimo neho (pozri odôvodnenie (26) vyššie), bod 44 rámca pre SVHZ z roku 2012 sa neuplatňuje.

Nadmerná náhrada

114. V bode 16 písm. e) rámca pre SVHZ z roku 2012 sa vyžaduje, aby poverovací akt zahŕňal opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na jej vrátenie. Nadmerná náhrada znamená náhradu, ktorú podnik dostane nad sumu pomoci definovanú v odôvodnení 24 za celé trvanie zmluvy (bod 47).
115. V bode 49 rámca sa uvádza, že „členské štáty musia zabezpečiť, aby náhrada poskytnutá za poskytovanie služby všeobecného hospodárskeho záujmu bola v súlade s požiadavkami stanovenými v tomto oznámení a najmä to, aby podniky nedostávali náhrady presahujúce sumu stanovenú v súlade s požiadavkami stanovenými v tomto oddiele. Na požiadanie musia Komisia poskytnúť dôkazy. Musia vykonávať pravidelné kontroly alebo zaistiť ich vykonávanie na konci poverenia a za všetkých okolností v maximálne trojročných intervaloch. V prípade pomoci poskytnutej iným spôsobom ako na základe postupu verejného obstarávania so zverejnením by sa kontroly mali vykonávať aspoň každé dva roky.“
116. V tomto prípade sa Komisia domnieva, že poverovacím aktom sa zriadi systém na výpočet náhrady, ktorý je založený skôr na skutočných nákladoch a výnosoch než na prognózach, s cieľom kontrolovať a napraviť prípadnú nadmernú náhradu poskytnutú v predchádzajúcich rokoch (pozri odôvodnenie (33) vyššie).
117. Slovensko okrem toho potvrdilo, že kompenzačný mechanizmus sa každoročne preskúma (pozri odôvodnenie (34) vyššie).
118. Komisia preto dospela k záveru, že poverenie zahŕňa opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na jej vrátenie (pozri odôvodnenie (24) vyššie).

3.3.9. Ďalšie požiadavky, ktoré môžu byť potrebné na to, aby rozvoj obchodu nebol ovplyvnený v takom rozsahu, ktorý by bol v rozpore so záujmami Únie

119. Požiadavky stanovené v oddieloch 3.3.1 až 3.3.8 zvyčajne postačujú na zabezpečenie toho, že pomoc nenaruší hospodársku súťaž spôsobom, ktorý by bol v rozpore so záujmami Únie.
120. V tomto prípade sa Komisia domnieva, že žiadne vážne narušenie vnútorného trhu nezostalo nevyriešené a pomoc nemôže ovplyvniť obchod v takom rozsahu, ktorý by mohol byť v rozpore so záujmami Únie. Slovensko v skutočnosti vysvetlilo, že najlacnejšie výrobné zdroje sa využívajú ako prvé a že záväzkom vyplývajúcim zo služieb vo verejnom záujme sa nenahrádzajú iné zdroje výroby, ktoré sú hospodárnejšie (pozri odôvodnenia (39)-(41) vyššie).

121. Komisia takisto poznamenáva, že opatrenie je dočasné, keďže je určené na riešenie dočasného problému bezpečnosti dodávok, ktorý sa prostredníctvom plánovaných investícií do prenosovej siete vyrieši najneskôr do 31. decembra 2023.

3.3.10. Transparentnosť

122. V bode 60 rámca sa stanovuje, že členské štáty musia pre každú náhradu SVHZ, ktorú poskytujú, uverejniť: i) výsledky verejnej konzultácie, ii) obsah a trvanie záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme; iii) príslušné podniky a príslušné územie a iv) sumy pomoci poskytovanej podnikom.
123. V tomto prípade slovenské orgány už uverejnili výsledky verejnej konzultácie a uverejnia zvyšné uvedené informácie (pozri už odôvodnenie (35) vyššie).

3.3.11. Záver

124. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospela Komisia k záveru, že notifikované opatrenie spĺňa všetky podmienky stanovené v rámci pre SVHZ z roku 2012.

4. ZÁVER

Komisia sa preto rozhodla nevzniesť námietky proti tejto pomoci vzhľadom na to, že je zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

S úctou
Za Komisiu

Margrethe VESTAGER
členka Komisie